

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/62/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124351962
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:6124351962.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu: ČSOB poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Žižkova 11, IČO: 31 325 416 zastúpeného Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Twin City Tower, Mlynské nivy 10, IČO: 47 239 921, proti žalovanému: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. D., E. XX, zastúpenému JUDr. Ladislav Csákó, advokát, so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova 4, o zaplatenie 43.567 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 14. januára 2025 sp. zn. 17C/49/2024

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 14. januára 2025 č.k. 17C/49/2024-87.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd) rozsudkom zo dňa 14. januára 2025 č.k. 17C/49/2024-87 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 43.567 €, úrok z omeškania 8,5% ročne zo sumy 43.567 € od 04.05.2023 do zaplatenia a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy 43.567 € s príslušenstvom od žalovaného na tom skutkovom základe, že žalobca uzatvoril so žalovaným zmluvu o povinnom zmluvnom poistení, ktorým vzniklo poistenie motorového vozidla VOLKSWAGEN GOLF v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.. Dňa 26.02.2021 prišlo k dopravnej nehode, pri ktorej bolo poškodené zdravie pani F. G.. Žalobca ako poistiteľ vyplatil poškodenej poistné plnenie v sume 43.667 € (sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle bodového ohodnotenia). Žalobca si s poukazom na ust. § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. uplatnil voči žalovanému postih vo výške 43.667 €. Žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy v rozsahu 43.667 € titulom postihu poistného plnenia do 15 dní odo dňa doručenia výzvy na zaplatenie, avšak žalovaný zaplatil len sumu 100 € dňa 03.05.2023. Žalobca si uplatňuje tiež úrok z omeškania od 04.05.2023 t. j. odo dňa zaplatenia uvedenej splátky.

3. Po vykonanom dokazovaní právne vec posúdil podľa ust. § 4 ods. 1, 2, § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení do 31.07.2024 (ďalej len zák. č. 381/2001 Z.z.), čl. 17 základných princípov CSP, § 187 ods. 1,2 a § 191 ods. 1,2 CSP.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, vychádzajúc z okolností prejednávanej veci, že predmetom sporu je regresný nárok týkajúci sa vyplateného poistného plnenia poškodenej F. G. za sťaženie spoločenského

uplatnenia vo výške 43.667 € z poistnej udalosti, poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla H. XXXXX uplatnený proti škodcovi za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pod vplyvom návykovej látky. V konaní bolo preukázané, že poistníkom motorového vozidla, ktoré spôsobilo škodu, je žalovaný. Skutočnosť, že žalovaný viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu mal za preukázanú právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5T/60/2021.

5. Súd uviedol, že žalobca preukázal vyplatenie plnenia vo výške 43.667 € z poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX za žalovaného poškodeného F. G., a to ako sťaženie spoločenského uplatnenia priznané na základe lekárskeho posudku MUDr. Juliana Tkáča. Žalobca v rámci plnenia si povinnosti z poistnej zmluvy, uhradil poškodenému túto sumu a v zmysle ust. § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. má právo tento nárok ako regres vymáhať od toho, za ktorého vyplatil poistné, v danom prípade od žalovaného, ktorý viedol motorové vozidlo a dňa 26.02.2021 spôsobil dopravnú nehodu, pričom motorové vozidlo viedol pod vplyvom návykovej látky.

6. K obrane žalovaného, ktorá spočívala v spoluzavinení poškodeného, nakoľko poškodená nebola pripútaná bezpečnostným pásom, čo má vplyv na rozsah a závažnosť jej zranení, tiež že škodu nespôsobil úmyselne, ako aj to, že je úplne bezmajetný a že má jediný príjem zo závislej činnosti na základe dohody o pracovnej činnosti v rámci vedľajšieho pracovného pomeru, pričom sa stará o matku vyššieho veku s podlomeným zdravím a vzhľadom na nepriaznivé majetkové pomery žalovaného, v dôsledku ktorých žiadal, aby súd uplatnený nárok primerane znížil a umožnil mu v prípade, ak súd žalobcovi prizná aspoň čiastočný nárok, dlžnú sumu zaplatiť v mesačných splátkach po 100 € súd uviedol, že z listu poškodeného zo dňa 06.07.2022 adresovaného žalobcovi označeného ako uplatnenie nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia a výzva na úhradu vyplynulo, že poškodená si voči žalobcovi uplatnila nárok ako náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia za 2935,30 bodov pri hodnote jedného bodu 24,22 €, sumu 71.092,97 € na základe znaleckého posudku č. 14/2022 znalca MUDr. Juliána Tkáča, pričom z výpisu z účtu žalobcu tiež vyplynulo, že žalobca poškodeného poukázal plnenie vo výške 43.667 €, ktorá suma je aj predmetom tohto konania po odpočítaní sumy 100 €, ktorú žalovaný zaplatil dňa 03.05.2023 po doručení výzvy na zaplatenie.

7. V rozsudku Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 5T/60/2021 zo dňa 11.01.2022, ktorého závermi o vine a treste je súd viazaný, nebolo konštatované spoluzavinenie poškodeného. Z rozsudku vyplýva, že žalovaný na pojednávaní vo veci 5T/60/2021 vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku, ktorého sa mal dopustiť dňa 26.02.2021, keď viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu a pri dopravnej nehode došlo k poškodeniu zdravia poškodeného F. G.. Súd v trestnom konaní preto nevykonával dokazovanie ohľadom viny či neviny žalovaného, súd sa v trestnom konaní zaoberal iba výškou trestu.

8.1 Súd poukázal na rozhodovacia prax súdov a uviedol, že výklad predmetného zákonného ustanovenia je všeobecnými súdmi ustálený a podľa súdnej praxe v prípade vzniku nároku poisťovateľa na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti proti poisťníkovi, ktorú za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) - h) zákona o PZP, súd v uvedenom prípade skúma len naplnenie podmienok vzniku a danosti takéhoto nároku a nie výšku uplatneného nároku. Regresný nárok poisťovne v zmysle tohto ustanovenia je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného pomeru a vzhľadom na osobitnú povahu tohto nároku súd nie je oprávnený v konaní o náhradu poistného plnenia podľa § 12 ods. 1 a 2 cit. zákona znížiť výšku požadovanej regresnej náhrady poistného plnenia alebo jeho časti, aplikujúc zásadu primeranosti, či iné kritéria, ktoré právna norma neobsahuje, keďže takéto oprávnenie súdu nevyplýva ani zo zákona o PZP, či iného právneho predpisu. Jediným oprávneným na určenie výšky náhrady poistného plnenia, resp. jeho časti je poisťovateľ ako nositeľ tohto subjektívneho práva vyplývajúceho z poistného pomeru a zo zákona o PZP.

8.2 V rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/23/2017 zo dňa 10.04.2018, odvolací súd poukázal na ustálenú súdnu prax a na právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 653/2015-33 a uviedol, že ani súd nemôže pri tom, keď stanoví výšku regresného nároku žalobcu, aplikovať ust. § 450 Občianskeho zákonníka.

9. Postihové právo poisťovateľa proti poisťníkovi na náhradu toho, čo za neho vyplatil alebo jej časti, nie je právom na náhradu škody, ale ide o osobitný nárok poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou. Z uvedeného dôvodu nie je súd oprávnený použiť moderačné oprávnenie

podľa § 450 Občianskeho zákonníka. Je iba na úvahe poisťovateľa, v akej výške uplatní postih proti poistníkovi. V danom prípade bol uplatnený regresný nárok vo výške 43.667 €, a to pre závažné porušenie povinnosti žalovaným, pretože viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky.

10.1 Možnosťou aplikácie moderačného oprávnenia sa počas predchádzajúcej právnej úpravy (vyhlášky č. 432/1991 Zb.) zaoberal najvyšší súd aj v rozsudku z 23. novembra 2004, sp. zn. 1MCdo/3/2004, v ktorom dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného vzťahu a nemožno ho stotožňovať s nárokom na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka.

10.2 V rozsudku Najvyššieho súdu SR z 11.12.2019, sp. zn. 4Obdo/84/2018, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 64/2020, vyslovil právnu vetu v znení „súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku poisťovateľom proti poistníkovi resp. poistenému je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. aj pod hornú hranicu uplatneného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení je poisťovateľ. Ústavný súd uznesením z 25. mája 2021 sp. zn. IV. ÚS 281/2021 odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu z 11.12.2019 sp. zn. 4Obdo/84/2018. Z jeho záveru vyplýva, že „najvyšší súd sa neobmedzil na výlučné použitie jazykového výkladu a doplnil ho historickým výkladom, porovnaním súčasného znenia zákona s predchádzajúcou právnou úpravou, ktorá bola čiastočne prevzatá. Posudzovaný nárok na regresnú náhradu posúdil aj v širších súvislostiach právneho poriadku, odlíšil ho od náhrady škody a zmluvnej pokuty, s ktorými právny poriadok často spája moderačné právo súdu. Finálny záver o nemožnosti aplikovania sudcovského moderačného práva na regresnú náhradu sa ústavnému súdu nejavil byť nesúrodým prvkom v tomto odvetví právneho poriadku“.

11.1 Zároveň súd konštatoval, že napriek tomu, že nie je oprávnený v tomto konaní použiť ust. § 450 Občianskeho zákonníka, nejaví sa súdu tento regres, teda to, čo požaduje žalobca od žalovaného za neprimerané, a to s poukazom na vedenie motorového vozidla pod vplyvom návykovej látky.

11.2 Uviedol, že zmyslom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je okrem zabezpečenia náhrady škody poškodenému, i poistenie zodpovednosti zodpovedných subjektov proti následkom zvýšeného rizika spojeného s prevádzkou motorových vozidiel. Postihové právo poisťovateľa proti poistenému je zvláštnym, originálnym nárokom, ktorý nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil. Predpokladom jeho vzniku je skutočnosť, že poisťovateľ plnil poškodenému z dôvodu vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a z tohto dôvodu poskytol poistné plnenia poškodenému. Poistenie sa vzťahuje na povinnosť poisteného nahradiť škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za podmienok vyplývajúcich z § 12 zákona č. 381/2001 Z.z.. Regresný nárok poisťovne nemá povahu práva na náhradu škody, lebo je originálnym právom poisťovateľa voči poistenému, preto vylučuje aplikáciu ustanovenia § 450 OZ, ktorého zmyslom je zníženie náhrady škody z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

12. Pokiaľ žalovaný namietal mieru spoluzavinenia poškodenej, napriek tomu ako už bolo vyššie uvedené, že súd nie je oprávnený znížiť výšku žalovanej sumy, pretože nie je predmetom konania v danom prípade náhrada škody, ale osobitný nárok poisťovne (regresný) na náhradu plnenia, ktoré vyplatila poškodenej, súd uviedol, že v trestnom konaní nebolo konštatované spoluzavinenie poškodenej.

13. S poukazom na rozhodnutia najvyšších súdnych autorít súd žalobe žalobcu vyhovel a žalovanému uložiť povinnosť tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

14. Po citácii ust. § 517 ods. 1 prvá veta, ods. 2 OZ, súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 43.567 € odo dňa 04.05.2023, t. j. odo dňa nasledujúceho po zaplatení sumy 100 € zo strany žalovaného, ktorú žalovaný zaplatil dňa 03.05.2023, keďže sa žalovaný dostal do omeškania s plnením záväzku.

15. K možnosti úhrady plnenia formou splátok po konkretizácii dôvodov žalovaného na takúto formu plnenia súd uviedol, že umožnenie žalovanému zaplatať plnenie peňažného plnenia v splátkach je vždy

zásahom do práva oprávneného na reálne dosiahnutie priznaného plnenia v primeranom čase. Takýto zásah je vyvážený právom povinného na zachovanie dôstojných životných podmienok, pričom finančná situácia žalovaného nie je jediným kritériom pre rozhodnutie súdu o povolení uhrádzať priznané peňažné plnenie v splátkach. Pri stanovení výšky splátok je preto potrebné prihliadať nielen na majetkové pomery žalovaného, ale aj na výšku priznaného plnenia a na ochranu práv a záujmov žalobcu, teda, či zdržaním v plnení súdom priznaného nároku nebudú nad primeranú mieru alebo bezdôvodne dotknuté jeho záujmy.

16. Súd poznamenal, že žalovaný v konaní pred súdom nepredložil a ani neoznačil žiadny dôkaz na preukázanie svojich tvrdení o svojej finančnej a osobnej situácii. Svoje tvrdenia, ktoré podľa neho odôvodňujú povolenie splatiť žalobcovi priznané plnenie v splátkach, tak nijako nepreukázal. Súd zdôraznil, že žalovaný už v podanom odpore žiadal, aby mu súd umožnil v prípade, ak bude zaviazaný na zaplatenie dlžnej sumy, zaplatiť dlžnú sumu v mesačných splátkach, avšak do spisu nepredložil listinné dôkazy na preukázanie týchto tvrdení a neurobil tak ani do pojednávania súdu dňa 14.01.2025, pričom žalovaný je v konaní od začiatku zastúpený právnym zástupcom, ktorému splnenie takejto povinnosti musí byť zo svojej profesijnej činnosti známe. Na základe uvedených skutočností je zrejmé, že nebol preukázaný žiadny dôvod, pre ktorý by bolo dôvodné žalovanému povoliť splniť žalobcovi priznané peňažné plnenie v splátkach. Žalovanému však nič nebráni, aby po právoplatnosti tohto rozhodnutia sa obrátil priamo na žalobcu so žiadosťou o poskytnutie splátkového kalendára.

17.1 O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1,2, § 262 ods. 1,2 CSP a konštatoval, že v prejednávanej veci nevzhliadol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočnosť prípadu (§ 257 CSP), pre ktoré by úspešnej strane v konaní nepriznal nárok na náhradu trov konania. Žalovaný v konaní navrhol nepriznať úspešnej strane v konaní náhradu trov konania.

17.2 V súvislosti s požiadavkou žalovaného na nepriznanie náhrady trov konania protistrane aj pre dôvody hodné osobitného zreteľa súd poznamenal, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazať neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri na pr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 MCdo 17/2009, 5 Cdo 67/2010 či 3 MCdo 46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000).

17.3 Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami (nález Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07). Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo, že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok.

17.4 Žalovaný v tomto konaní bol už od začiatku tohto konania zastúpený právnym zástupcom, pričom žalovaný prostredníctvom zástupcu v súvislosti s aplikovaním ust. § 257 CSP poukázal iba na skutočnosť, že žalovaný je nemajetný, má iba vedľajší pracovný pomer a stará sa o matku vyššieho veku. V kontexte uvedeného súd dospel k záveru, že zákonné podmienky pre aplikáciu ust. § 257 CSP v danom prípade naplnené nie sú.

18.1 Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal mu právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu, alternatívne navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Za predpokladu, že odvolací súd dospeje k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku navrhol zmeniť napadnutý rozsudok vo výroku II. o trovách konania tak, že právo na náhradu trov konania neprizná žiadnej zo sporových strán a žalovanému prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania. Rovnako navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že povolí plniť žalobcovi priznanú istinu vrátane príslušenstva formou splátok vo výške 100 € mesačne splatných k 20. dňu v mesiaci, počnúc prvou splátkou splatnou 20. dňa v mesiaci nasledujúceho po mesiaci, v ktorom rozhodnutie vo veci samej nadobudne právoplatnosť.

18.2 Žalovaný zastáva názor, že konajúci súd vo veci rozhodol nielen predčasne, ale aj nesprávne, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie nezákonné. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z rozhodnutí, ktoré označil za ustálenú rozhodovaciu prax, žalovaný uviedol, že existujú aj iné rozhodnutia vyšších súdnych autorít, zastávajúcich celkom opačný názor. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 30.11.2021 sp. zn. III.ÚS 90/2021, v ktorom ústavný súd vyslovil názor, že sa nemôže stotožniť s argumentáciou, podľa ktorej jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle ustanovenia § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. je poisťovateľ, nie súd. Uvedený prístup jednoznačne naráža na garancie doktrínálne zakotvené v namietaných referenčných normách. Taký výklad ustanovenia § 12 ods. 1 písm. g) zákona o povinnom zmluvnom poistení, ktorý by neumožňoval preskúmať správnosť postupu poisťovne, by nebol spravodlivý, pretože by bolo celkom na úvahe poisťovne, akú sumu uplatní, či zohľadní alebo nezohľadní, napr. eventuálne spoluzavinenie, resp. iné relevantné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Ústavný súd k uvedenému dodal, že je to práve otázka proporcionality, ktorú je potrebné skúmať zo strany všeobecného súdnictva, pričom uplatnenie regresu jednoznačne musí byť zo strany poisťovateľa riadne zdôvodnené. Povinnosťou účastníkov právneho vzťahu je dodržiavať zákonné a zmluvné záväzky, no súčasne musia všetci zainteresovaní konať férovo. Pokiaľ mierne oneskorenie nespôsobí žiaden negatívny následok a k danej situácii pristúpia dôvody hodné osobitného zreteľa (nevedomosť o škode, vážne zranenie manželky a jej následné onkologické ochorenie, akútne starosti s tým spojené), nesmie ich súd opomenúť. Právo v sebe musí mať aj aspekt empatie, pričom priznávanie obdobných nárokov ako v posudzovanej veci môže často narážať na samu podstatu dobrých mravov. Z citovaného nálezu ústavného súdu je zrejmé, že právomoc súdu primerane znížiť výšku regresného nároku poisťovne z poistného plnenia je daná, inak by mohlo dôjsť k úplne autoritatívnemu postaveniu poisťovne v otázkach určenia výšky a vyplatenia poistného plnenia a následne regresného nároku. Žalovaný zároveň poukázal na to, že aj priamo zo zákonného znenia § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že poisťovateľ má právo na plnenie alebo jeho časti. Vyplýva teda, že poisťovateľ nemá automaticky nárok na celú výšku poistného plnenia.

18.3 Zároveň namietal záver súdu vo vzťahu k posúdeniu spoluzavinenia poškodenej. Uvedené konštatovanie súdu, a to že v trestnom konaní nebolo konštatované spoluzavinenie poškodenej je nejednoznačné a značne zovšeobecnené. Na základe takejto úvahy nie je možné dospieť k jednoznačnému záveru, aké spoluzavinenie má súd na mysli. Či sa má jednať o spoluzavinenie poškodenej na vzniku dopravnej nehody alebo na vzniku škodovej udalosti, alebo spoluzavinenie poškodenej na svojich zraneniach. Na rozdiel od úvahy súdu zastáva názor, že poškodená má značné spoluzavinenie na svojich zraneniach, ako aj na škode, ktorá jej vznikla, a to z dôvodov, ktoré uviedol v podanom odpore. Spoluzavinenie poškodenej na jej zraneniach a na škode, ktorá jej vznikla, má priamy dopad aj na poistné plnenie a regresný nárok poisťovne. To, že poisťovňa sa rozhodla určitým spôsobom vyplatiť poškodenej poistné plnenie v určitej výške je vec poisťovne. Neznamená to však, že takáto výška poistného plnenia bola aj opodstatnená a primeraná. Poškodená kiež by bola nenastúpila do jeho motorového vozidla, alebo ak by bola aspoň pripútaná bezpečnostným pásom, čo je zároveň aj povinnosťou spolujazdca, tak by bola neutrpela zranenia vôbec alebo v značne zníženej miere. Zároveň zastáva názor, že určenie miery spoluzavinenia poškodenej na jej zraneniach a na škode jej vzniknutej je elementárnou otázkou pre určenie výšky poistného plnenia a následne regresného nároku poisťovne, ktorou sa súd, dá sa povedať, absolútne nezaoberal, o to viac, že súdom priznaná výška regresného nároku poisťovne je priam astronomická. Aj napriek tomu, že súd sa vyslovil vo vzťahu k modifikácii výšky regresného nároku poisťovne, že sa jedná o ustálenú súdnu prax, má za to, že neexistuje jednotný právny záver, o čom svedčí aj aktuálne konanie na Súdnom dvore Európskej únie o prejudiciálnej otázke, ktorá je zapísaná pred Súdnym dvorom EÚ ako C-29/25, ktorú inicioval Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 03.12.2024 vo veci sp.zn. 13Co/18/2024. Stotožňuje sa s právnymi

závermi vyslovenými v náleze ústavného súdu, že súd má v kompetencii preskúmavať nielen dôvodnosť, ale aj výšku regresného nároku poisťovateľa.

18.4 Nestotožnil sa ani s výrokom rozhodnutia súdu o trovách konania a poukázal na to, že jeho majetkové pomery vyplývajú z trestného spisu, ktorý bol predmetom dokazovania aj v tomto konaní. Domnieval sa, že jeho osobné a majetkové pomery sú súdu dobre známe a túto nepovažoval za spornú otázku. Poukázal na to, že žalobca je obchodná spoločnosť s niekoľkomiliónovým základným imanom, kým on je obyčajný občan s podpriemerným príjmom. Myslí si, že žalobca reálne nepocíti, ak mu súd neprizná náhradu trov konania, kým on rozhodne áno z dôvodov, ktoré uviedol v podanom odpore. Vzhľadom na jeho majetkové pomery a okolnosti prípadu, najmä spoluzavinenie poškodenej na jej zraneniach a na škode jej vzniknutej sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, a preto bolo potrebné aplikovať ust. § 257 CSP. Zároveň súd nesprávne rozhodol, ak mu nepovolil splácať sumu súdom priznanú žalovanej v splátkach. Žalobcovi priznaný peňažný nárok je neproporcionálny k individuálnym okolnostiam prípadu, ako aj to, že súd, keď už nie z iných dôvodov, tak aspoň vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery mu mal povoliť splácať nárok po splátkach tak, aby nedošlo k neprimeranej tvrdošti. Žalovanú sumu považuje za prehnanú, avšak v prípade akejkoľvek priznanej výšky by mal súd vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery a okolnosti prípadu povoliť mu splácať nárok v primeraných mesačných splátkach.

19. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi žalovaného. Vychádzajúc z ust. § 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení v prípade kumulatívneho splnenia všetkých zákonných predpokladov je žalobca povinný vyhovieť žiadosti o vyplatenie poistného plnenia. Preto opakovane zdôrazňuje, že zákon nedáva žalobcovi žiaden priestor pre vlastné posúdenie prípadu a tento je povinný vyhovieť subjektu (poškodenej), ktorý naplnil zákonné predpoklady. Dôležitosť absencie voľnej úvahy zo strany žalobcu ako poisťovateľa zvyrazňuje princíp právnej istoty a princíp predvídateľnosti. Pokiaľ by žalobca mal v tejto veci možnosť ľubovoľne rozhodovať, či škodu uhradí alebo nie, prípadne v akej výške, ohrozil by sa celý systém povinného zmluvného poistenia. Žalobca preto vyplatil preukázané nároky vyplývajúce z poškodenia zdravia poškodenej. Zároveň zdôraznil, že v trestnom konaní nebolo konštatované spoluzavinenie poškodenej osoby. Ak neexistujú dôkazy o tom, že poškodená sa akýmkoľvek spôsobom podieľala na vzniku škody, niet právneho dôvodu na zníženie, resp. na odmietnutie náhrady z povinného zmluvného poistenia. Ohľadom rozsahu viazanosti civilného súdu závermi trestného konania poukázal na právny názor vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 29.5.2014 sp.zn. III. ÚS 507/2013. Totožné závery zaujal najvyšší súd aj v uznesení sp.zn. 8Cdo/82/2018 zo dňa 29. novembra 2018. V neposlednom rade je dôležité spomenúť fakt, že vedenie motorového vozidla pod vplyvom návykovej látky je v zákone považované za obzvlášť závažné porušenie pravidiel cestnej premávky. Zákon o povinnom zmluvnom poistení uvádza túto okolnosť ako jednu z prvých možných príčin, ktoré môžu viesť k postihu poisteného. Rovnako tak prítomnosť alkoholu za volantom predstavuje výluk z plnenia prakticky všetkých komerčných poistení, ktoré sú na poistnom trhu uvádzané. Stotožnil sa preto so záverom súdu prvej inštancie vysloveným v bode 38. a 39. daného rozsudku. Poukázal na to, že súd sa jednotlivými námietkami náležite zaoberal a v napadnutom rozhodnutí uviedol, na základe akých dôkazov a právnych predpisov dospel k záveru o dôvodnosti žaloby. Žalovaný toto rozhodnutie žiadnym spôsobom nevyvracia len opakuje námietky, ktoré už boli posúdené súdom prvej inštancie a považuje ich za neopodstatnené. Zároveň poukázal na platnú procesnoprávnu úpravu, ktorou sa upravuje rozhodovanie súdu o predloženej žalobe. CSP obsahuje také procesné pravidlá, ktoré sú spôsobilé dosiahnuť charakter moderného civilného procesu. Je zrejmé, že žalovaný porušil dopravné predpisy a spôsobil poškodenej rozsiahle zranenia, pričom základným účelom právnych noriem bolo uspokojiť nárok poškodenej nie ho spochybňovať. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

20. Žalovaný v odvolacej replike sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu uvedenou vo vyjadrení k odvolaniu. Poukázal na to, že poškodená sa výzvou na úhradu zo dňa 6.7.2022 dožadovala náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 71.092,97 € a žalobca svojim vlastným uvážením jednostranne modifikoval výšku uplatneného nároku poškodenej a vyplatil poistné plnenie v sume 43.667 €. Preto nemôže obstať argumentácia žalobcu, že zákon mu nedáva žiaden priestor pre vlastné posúdenie prípadu, čo vyplýva aj z vyššie uvedenej skutočnosti o jednostrannej modifikácii poškodenou uplatneného nároku žalobcom. Zotrvával preto na svojej odvolacej argumentácii o možnosti súdu modifikovať uplatnený nárok žalobcu.

21. Žalobca v odvolacej duplike konštatoval, že žalovaný si zamieňa voľnú úvahu žalobcu s kontrolou správnosti uplatnených nárokov. Je v praxi zaužívané, že poisťovateľ vykonáva odbornú kontrolu predložených nárokov vrátane rozsahu a kvality zdravotnej dokumentácie. Žalobca teda nepostupoval podľa svojich subjektívnych preferencií, ale vykonal konzultácie s odborným lekárom z odvetia chirurgie a traumatológie, aby zistil, či uplatnené nároky poškodenej zodpovedajú skutočnému stavu a či je možné ich priznať v súlade so zákonom. Nejednalo sa teda o voľnú úvahu žalobcu, keďže bodové rozpätie vychádzalo z príslušných právnych predpisov. Zároveň upozornil, že výpočet zdravotných ťažkostí poškodenej nie je konečný, pretože poškodená má nárok, aby si trvalý následok nechala po dvoch rokoch opätovne posúdiť a prehodnotiť.

22. Odvolacia duplika žalobcu bola žalovanému prostredníctvom právneho zástupcu doručená dňa 24.04.2025. Ďalšie vyjadrenia v spore doručené neboli.

23. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

24. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v tomto rozsahu potvrdil.

25. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 17.06.2025 o 8.55 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10.06.2025 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

26. Žalovaný namietal odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP, t. j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b/), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

27. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

28. Rozhodnutiu súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

29. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1,2 CSP. Z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

30. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Ani odvolacie námietky žalovaného nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé prívodiť zmenu napadnutého rozsudku.

31. Žalovaný vo svojom odvolaní (v jeho podstatnej časti) len zopakoval a podrobnejšie rozviedol svoje námietky a argumenty prednesené pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie dôsledne vypořiadal aj s tým, prečo na ne neprihliadol.

32. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k vyššie uvedeným záverom s poukazom na zistený skutkový stav, príslušné zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval v prejednávanej veci a rozhodovacia prax vyšších súdnych autorít a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky odvolacie námietky žalovaného, keďže boli už uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie.

33. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

34. Predmetom sporu je nárok žalobcu voči žalovanému ako poistenému, na náhradu poistného plnenia, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla z dôvodu, že žalovaný viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky vychádzajúc z ust. § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 391/2001 Z.z..

35. Odvolací súd konštatuje, že v konaní o uloženie povinnosti zaplatiť poisťovateľovi náhradu poistného plnenia (§ 12 zák. č. 381/2001 Z.z.) má žalobca (poisťovateľ) povinnosť tvrdenia v tom, že za poistníka (žalovaného) vyplatil poistné plnenie z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Na túto jeho povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy, preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať, že v prípade, na ktorý sa vzťahuje § 12 zák. č. 381/2001 Z. z., poskytol poistné plnenie poškodenému, ktorému vznikla škoda prevádzkou motorového vozidla. Pokiaľ to preukázal, uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu.

36. V tomto konaní nebolo spornou skutočnosťou, že žalobca za žalovaného vyplatil poistné plnenie z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, a to p. G. vo výške 43.667 €, z ktorej predmetom konania je suma 43.567 €.

37. Podstatou odvolacích námietok žalovaného bol
i/ jeho nesúhlas so záverom súdu, že súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zák. č. 381/2001 Z.z. nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a že jediným oprávneným subjektom je poisťovateľ,
ii/ nesprávne právne posúdenie, nakoľko súd neprihliadol na žalovaným tvrdenú spoluvinu poškodenej na škode,
iii/ nesúhlas žalovaného, ak súd pri rozhodnutí o trovách konania neaplikoval ust. § 257 CSP,
iv/ súd nevyhovel žiadosti žalovaného v spôsobe splnenia súdom uloženej povinnosti a neumožnil mu úhradu dlžnej sumy formou splátok vo výške 100 €.

38. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa s každou v odvolaní vznesenou námietkou dôkladne vysporiadal, a pri svojom rozhodnutí prihliadal na ustálenú súdnu prax vyšších súdnych autorít.

39. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, na ktoré poukazuje a ktoré na tomto mieste neopakuje.

40. Vo vzťahu k odvolacej námietke i/ a ii/ týkajúcej sa ne/správnosti aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe odvolací súd dopĺňa, že súd sa s uvedenou odvolacou námietkou vysporiadal v bodoch 31. až 39. odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

41. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti dodáva, že z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít vyplýva, že regresný nárok poisťovne proti poistenému nie je možné stotožniť s nárokom na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka, ale sa naň vzťahuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 381/2001 Z.z. ako lex specialis, ktorý má pri aplikácii prednosť. Zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia. Citovaný zákon ponecháva uplatnenie tohto špecifického nároku výlučne na poisťovni, pričom z právneho hľadiska je ohraničený

iba výškou vyplateného poistného plnenia (§ 12 ods. 3 zák. č. 381/2001 Z.z. v znení do 31.07.2024) a hypotézou právnej normy. Žiadne ustanovenie podrobnosti uplatnenia tohto nároku poisťovateľom nelimituje.

42. Zmyslom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je okrem zabezpečenia náhrady škody poškodenému, i poistenie zodpovednosti zodpovedných subjektov proti následkom zvýšeného rizika spojeného s prevádzkou motorových vozidiel. Postihové právo poisťovateľa proti poistenému je zvláštnym, originálnym nárokom, ktorý nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil. Predpokladom jeho vzniku je skutočnosť, že poisťovateľ plnil poškodenému z dôvodu vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a z tohto dôvodu poskytol poistné plnenie poškodenému. Poistenie sa vzťahuje na povinnosť poisteného nahraďiť škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za podmienok vyplývajúcich z § 12 zákona č. 381/2001 Z.z.. Regresný nárok poisťovne nemá povahu práva na náhradu škody, lebo je originálnym právom poisťovateľa voči poistenému, preto vylučuje aplikáciu ustanovenia § 450 Občianskeho zákonníka, ktorého zmyslom je zníženie náhrady škody z dôvodov hodných osobitného zreteľa (NS SR sp. zn. 6Cdo 5/2022 zo dňa 28.02.2024).

43. V danej veci žalobca ako poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti poškodenej spolu sumu 43.667 € a podanou žalobou sa žalobca domáhal titulom regresu zaviazať žalovaného na uhradenie sumy 43.567 €, teda ním žalobou požadovaná náhrada poistného plnenia túto sumu nepresiahla.

44. Súd pri rozhodovaní o výške sumy uplatneného nároku poisťovateľom nerozhoduje v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality, jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť alebo znížiť výšku uplatneného nároku v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. aj pod hornú hranicu uplatneného nároku je poisťovateľ. Vzhľadom na to, že tento špecifický nárok nie je nárokom na náhradu škody, nemôže súd rozhodovať ani o spoluzavinení poškodenej na vzniknutej škode.

45. V aplikačnej praxi všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu, existujú rozhodnutia v prospech kladnej ako aj v prospech zápornej odpovede na spornú otázku. Formulácia použitá žalovaným v podanom odvolaní je obdobná ako záver Ústavného súdu SR o prípustnosti zníženia náhrady vyslovený v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 90/2021 zo dňa 30.11.2021, na ktoré žalovaný aj poukázal.

46. Proti oprávneniu súdu znížiť regresnú náhradu sa vyslovil najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4 Obdo 84/2018 z 11.12.2019, publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod R 64/2020, kde uviedol, že „súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku poisťovateľom proti poistníkovi resp. poistenému je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. aj pod hornú hranicu uplatneného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení je poisťovateľ“. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ústavná udržateľnosť uvedeného rozsudku, na ktorý poukázal súd prvej inštancie ako aj teraz odvolací súd, bola predmetom posudzovania zo strany ústavného súdu, ktorý v uznesení sp. zn. IV. ÚS 281/2021 z 25. mája 2021 konštatoval, že finálny záver najvyššieho súdu o nemožnosti aplikovania sudcovského moderačného práva na regresnú náhradu poisťovateľa nie je možné označiť za svojvoľný (arbitrárny), pričom najvyšším súdom poskytnutý výklad textu § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. vychádzal tak z porovnania predchádzajúcej právnej úpravy a jeho súčasného znenia, ako aj z úmyslu zákonodarcu vyjadreného v dôvodovej správe.

47. Totožný právny záver o posúdení regresného nároku ako osobitného nároku poisťovateľa a nemožnosti oprávnenia súdu moderovať jeho výšku, vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/2/2021 zo dňa 30.01.2023 a sp. zn. 9Cdo/151/2021 zo dňa 24.05.2023. K uvedenému záveru sa priklonil najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/5/2022 zo dňa 28.02.2024.

48. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. I.ÚS 585/2023 zo dňa 09.11.2023 (bod 19) uviedol, že: „Pokiaľ ide o nálež iného senátu ústavného súdu, konkrétne č. k. III. ÚS 90/2021 z 30. novembra 2021, je potrebné súhlasiť so sťažovateľkou, že v ňom je prezentovaný odlišný názor, podľa ktorého nie je spravodlivý taký výklad § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý by súdu neumožňoval preskúmať správnosť postupu poisťovateľa pri určení výšky regresnej náhrady. Samotný ústavný súd už viackrát

judikoval, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Opakovane pritom zdôrazňuje, že odlišná rozhodovacia činnosť všeobecných súdov v identických, resp. obdobných prípadoch je bez toho, aby sa dala rozumne odôvodniť, nepochybne nežiaduca. Je preto prirodzené, že ústavný súd ako autor formulovaných právnych názorov ich má i sám ako orgán ochrany ústavnosti rešpektovať. Aj s ohľadom na dosiaľ uvedené považuje I. senát ústavného súdu predmetný záver obsiahnutý v náleze sp. zn. III. ÚS 90/2021 za ojedinelý, ktorý sa ani náznakom nevysporiadava a nereflektuje predchádzajúce judikatúrne závery najvyššieho súdu a ústavného súdu a k svojmu odklonu v tejto otázke neposkytuje žiadne vysvetlenie.

49. Pokiaľ teda súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí aplikoval závery rozhodnutia R 64/2020, rozhodol tak v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít, a nie je dôvodné mu vytýkať v tejto otázke nesprávne právne posúdenie veci. Bez právneho významu na prejednávanej veci je konanie na SD EÚ o prejudiciálnej otázke, nakoľko uvedená právna otázka je ustálená súdnymi autoritami súdov SR a prípadné rozhodnutie o prejudiciálnej otázke by nebolo právne záväzné v tu prejednávanej veci.

50. S vyššie uvedeným záverom úzko súvisí aj možnosť súdu v spore podľa ust. § 12 zák. č. 381/2001 Z.z. posudzovať otázku spoluzavinenia poškodenej na vzniku škody (na jej zraneniach).

51. Nakoľko predmetom sporu nie je náhrada škody voči žalovanému vzniknutej poškodenej proti tomu, kto škodu spôsobil, ale postihové právo poisťovateľa proti poistenému, ktoré je zvláštnym a originálnym nárokom, ktorý žalobcovi (poisťovní) vznikne po splnení zákonom stanovených podmienok, je na úvahe samotnej poisťovne, či si voči poistenému uplatní tento regresný nárok v celom rozsahu alebo iba v jeho časti, a preto nemožno v tomto spore posudzovať otázku spoluzavinenia poškodenej, či už na vzniku dopravnej nehody resp. na vzniku škodovej udalosti alebo spoluzavinenie poškodenej na jej zraneniach.

52. Ako nenáležitú považuje odvolací súd odvoláciu námietku žalovaného, že záver súdu o tom, že v trestnom konaní nebolo konštatované spoluzavinenie poškodenej je neurčitý, nakoľko nie je zrejmé, či sa má jednať o spoluzavinenie poškodenej na vzniku dopravnej nehody alebo na vzniku škodovej udalosti alebo spoluzavinenie poškodenej na jej zraneniach.

53. Odvolací súd nad rámec toho, že v predmetnom konaní nemožno pristúpiť k posúdeniu spoluzavinenia poškodenej na jej vzniknutej škode, poznamenáva, že vychádzajúc z obsahu pripojeného trestného spisu Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5T/60/2021, ktorého súčasťou je aj vyšetrovací spis ORPZ v Trebišove ČVS: ORP-97/1-VYS-TV-2021 a znalecký posudok AutoCrash s.r.o. č. 5/2021 je zrejmé, že bezprostrednou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča – žalovaného za nepriaznivých rozhladových pomerov a pod vplyvom návykovej látky. Súčasťou trestného spisu bol aj znalecký posudok MUDr. Popadáka č. 43/2021, ktorý vyslovil svoj záver o tom, či poranenia poškodenej zodpovedajú okolnostiam dopravnej nehody. Žalovaný navyše v trestnom konaní uznal vinu, preto sa dokazovanie v rozsahu uznania viny nevykonalo. Pokiaľ preto súd prvej inštancie konštatoval, že v trestnom konaní sp. zn. 5T/60/2021 nebolo konštatované spoluzavinenie poškodenej, tento záver možno vzťahovať jednak na spoluzavinenie poškodenej na vzniku dopravnej nehody resp. na vzniku škodovej udalosti ako aj spoluzavinenie poškodenej na jej zraneniach, a to z dôvodu, že žalovaný uznal vinu v plnom rozsahu.

54. Vecne správne rozhodol súd prvej inštancie, ak dlžnú sumu neumožnil žalovanému uhrádzať formou splátok vo výške 100 €.

55. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, umožnenie žalovanému zaplatenie peňažného plnenia v splátkach je vždy zásahom do práva oprávneného na reálne dosiahnutie priznaného plnenia v primeranom čase. Takýto zásah je vyvážený právom povinného na zachovanie dôstojných životných podmienok, pričom finančná situácia žalovaného nie je jediným kritériom pre rozhodnutie súdu o povolení uhrádzať priznané peňažné plnenie v splátkach. Pri stanovení výšky splátok je preto potrebné prihliadať nielen na majetkové pomery žalovaného, ale aj na výšku priznaného plnenia a na ochranu práv a záujmov žalobcu, teda, či zdržaním v plnení súdom priznaného nároku nebudú nad primeranú mieru alebo bezdôvodne dotknuté jeho záujmy.

56. Okrem toho, že žalovaný v spore nepreukázal svoje majetkové pomery, ktoré by odôvodňovali možnosť úhrady dlžnej sumy formou splátok po 100 €, odvolací súd konštatuje, že žalovaný by takýmto spôsobom dlžnú sumu 43.567 € uhradil skoro 45 rokov, čo by pre žalobcu neznamenovalo reálnu úhradu dlžnej sumy v primeranom čase.

57. Odvolací súd poznamenáva, že žalovaný okrem jedinej splátky 100 € dňa 03.05.2023 neuhradil žiadnu inú splátku, napriek tej skutočnosti, že vinu uznal a si je vedomý aj zdravotných problémov, ktoré boli spôsobené poškodením pri dopravnej nehode. Pokiaľ by žalovaný prejavil skutočnú a úprimnú snahu uhradiť dlžnú sumu formou splátok, nič mu nebránilo už od mája 2023 takýmto spôsobom svoj dlh postupne splácať, aj bez toho, aby takýto spôsob úhrady bol vyslovený výrokom súdneho rozhodnutia.

58. Vecne správne rozhodol súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov konania, ak dospel k záveru, že v prejednávanej spore nie sú dané dôvody osobitného zreteľa, ktoré by boli dôvodom pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

59. Ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP).

60. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

61. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. V zmysle už ustálenej judikatúry nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

62. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody.

63. K aplikácii ust. § 257 CSP dochádza aj z aspektov sociálnych a okolností hodných osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všimá si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.

64. Z uvedeného vyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú buď v dôvodoch na strane sporu alebo v okolnostiach prejednávanej veci.

65. Aplikácia vyššie citovaného zákonného ustanovenia prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdości.

66. Pokiaľ žalovaný dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi videl vo svojej nepriaznivej finančnej situácii, teda v dôvodoch na strane sporu, odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že tieto neodôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP.

67. V danom prípade neboli zistené také dôvody na strane sporu - žalovaného, ktoré by odôvodňovali nepriznanie trov konania žalobcovi.

68. Súd svoje úvahy, ako dospel k záveru, že nepriaznivá finančná situácia žalovaného neodôvodňuje nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi uviedol v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, s týmito úvahami sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje.

69. Súd správne konštatoval, že žalovaný nepredložil žiadne dôkazy o svojej finančnej a osobnej situácii, ktoré by boli dôvodom pre aplikáciu ust. § 257 CSP a použitie uvedeného ustanovenia neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná alebo že zárobová a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila je lepšia, ako je u protistrany.

70. Odvolací súd dopĺňa, že aj napriek odvolacej námietke žalovaného, že svoju finančnú situáciu preukázal v trestnom konaní, táto nie je dôvodná, nakoľko v trestnom spise vrátane vyšetrovacieho spisu sa žiadne dôkazy o finančnej situácii žalovaného nenachádzajú, okrem pracovného posudku zo dňa 18.05.2021 a správy obce Nižný Žipov zo dňa 11.05.2021, ktorá v správe navyše uviedla, že o majetkových pomeroch menovaného nemá žiadne vedomosti. Iba samotná skutočnosť, že žalovaný tvrdil svoju nepriaznivú finančnú situáciu, nie je preukázaním tohto tvrdenia.

71. Odvolací súd záverom poznamenáva, že žalovaný ani v súvislosti so žiadosťou o oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie nepredložil okrem samotného vyplneného tlačiva žiadne listiny preukazujúce jeho nepriaznivú finančnú situáciu, ktoré by zároveň verifikovali správnosť údajov uvedených v tlačive.

72. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, ako vecne správny potvrdil.

73. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

74. Žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla mu povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešnému žalobcovi v plnom rozsahu. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP.

75. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).